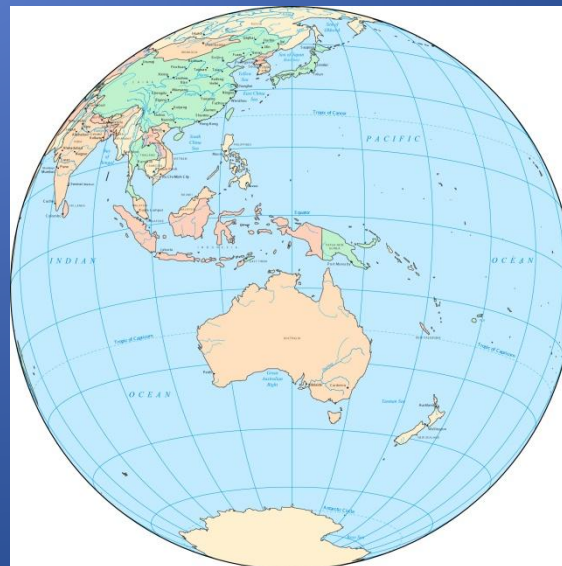

Австралия

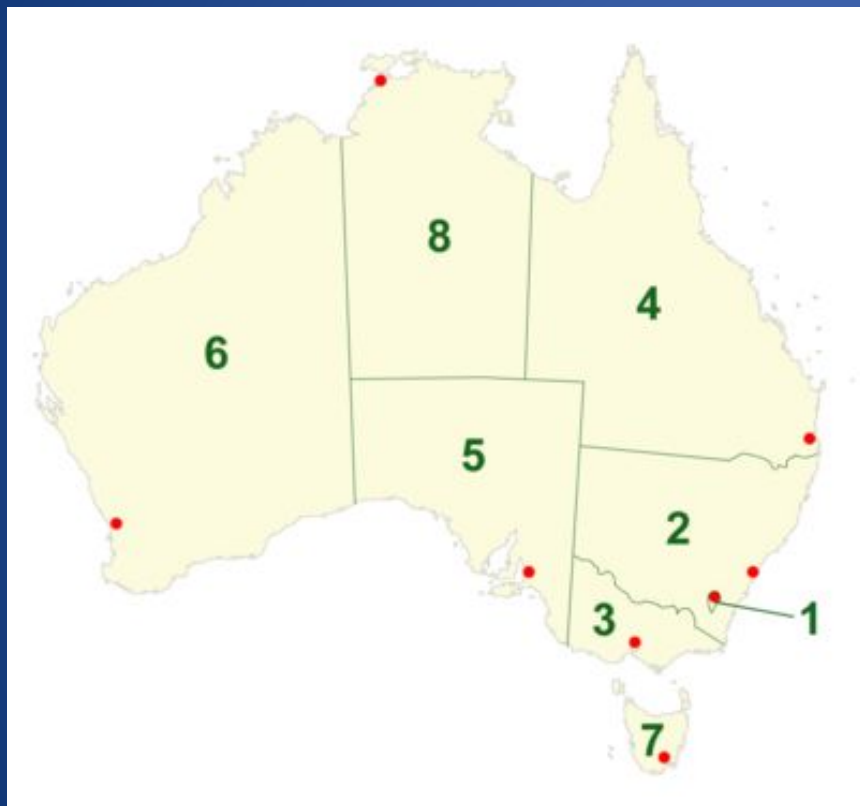
Орындаған: Касейнова Гуляим
ТПШЖ-301

Аустралия (лат. 'australis' — оңтүстік) — оңтүстік жарты шардағы құрлық. Ауданы 7 659 861 км². Материктің ұзындығы солтүстіктен оңтүстікке дейін 3200 км-ге жуық, ені батыстан шығысқа қарай шамамен 4000 км

Территория	7 659 861 км²
Халық саны	23 130 931 адам
Тығыздығы	3,01 адам/км²
Этнохороним	австралиялықтар
Енеді	1 мемлекет
Тілдері	Австралия ағылшыны
Уақыт белдеулері	+8 ... +11
Ірі қалалары	Сидней, Мельбурн, Брисбен, Перт, Аделаида

Аустралия алты штатқа, екі материктік және көптеген басқа да кішкентай территорияларға бөлінеді.

- *Аустралияның картасы. 1 — Аустралияның астаналық территориясы, 2 — Жаңа Оңтүстік Уэльс, 3 — Виктория (Аустралия), 4 — Квинсленд, 5 — Оңтүстік Аустралия, 6 — Батыс Аустралия, 7 — Тасмания, 8 — Солтүстік территориясы*

Экономикасы

Австралия индустриялы-аграрлы ел. АҚШ, Ұлыбритания, Жапония сияқты елдермен экономикалық қатынасы жақсы дамыған. Пайдалы қазбаларға бай. Көмір, қорғасын, темір, мырыш, мыс, боксит, алтын, күміс өндіріледі. Қара және түсті металлургия өндірістері, мұнай айыру өнеркәсібі дамыған. Өңдеуші өнеркәсіп салаларынан металлургия мен машина жасау, тамақ және жеңіл өнеркәсіп, химия өнеркәсібі, қағаз және полиграфия, ағаш кесу және жиһаз өнеркәсібі, кеме жасау, электротехникалық приборлар құрастыру кәсіпорындары елдің әр түрлі аймақтарында орналасқан. Австралия шаруашылығының маңызды саласы - қой шаруашылығы. Ол Австралия шаруашылығының 60-70%-ін құрайды. А.ш. дақылдарынан бидай, арпа және сұлы өсіріледі. Жер көлемінің 90%-ін жайылымдар, жемшөп алқаптары алып жатыр.

Австралияның ұлттық табыс көлемі 228,1 млрд.

Жан басына шаққанда 16 мың доллардан келеді (1995 ж.)

Экспортқа жылына 65 млн долларлық өнім шығарылады

12 млн долларлық импорттық өнім әкелінеді

Ауыл шаруашылығының дүние жүзінің ішкі жиынтық өнімдегі үлесі - 1,1%.

Негізгі дәнді дақыл мұнда бидай болып табылады. Ол 35-40% өсімдік шаруашылығы және 18-19% - ын ауыл шаруашылығы өнімдері. Бидайдың орташа өнімділігі шағын, жалпы 13-14 центнерден. Бұл өнімділігіне өте күшті әсер ететін климат.

Сиыр етін өндіру Австралиядағы ірі ауыл шаруашылығы саласы және өнеркәсіптің негізгі түрлерінің бірі болып табылады. Ел сиыр еті экспортының деңгейі бойынша екінші орында (Бразилиядан кейін). Сиыр етін барлық Штаттар мен аумақтарда өндіреді. Жайылымдар 200 млн га. Сиыр етін өндіру экспорттық нарықтарға байланысты, өйткені сиыр етінің 60% - дан астамы АҚШ-қа, Кореяға және Жапонияға экспортталады. Басқа елдерде ІҚМ өсіру тәсілдеріне қарағанда, австралиялық мал жасанды Жем қоспай, жайылымдарда өсіріледі.

.

2013 жылы Америка мен Австралия әлемдегі етті жылдық тұтыну рейтингінде көшбасшы орынға ие болды. Бұл елдерде бір адамға жылына 100 кг-нан жоғары ет келеді. Қазақстанда бір адамға жылына 50-ден 100 кг-ға дейін ет келеді. Ал медициналық норма бойынша Тәулігіне ет көлемі: әйел үшін-130-дан 150 г-ға дейін, ерлер үшін-150-ден 180 г дейін, бала үшін-50-ден 80-100г дейін, қарт адамдар үшін – 50-ден 100г дейін.

Жалпы ет өнімі бойынша экспорттан AU\$ 996.5 млн кіріс кіреді. Оның ішінде ІҚМ етінен AU\$ 662 млн, қой етінен AU\$ 323 млн. Елдегі өнім өндіруші ауыл шаруашылығы фермасының 55% сиыр еті өнеркәсібі құрайды. Квинсленд Австралиядағы сиыр және бұзау етін өндіруші ірі штат болып табылады.

Австралия – қой шаруашылығы жағынан алдыңғы қатардағы елдердің бірі. 2000 жылға дейін 170 млн-нан жоғары қой болса, 2000 жылдан бері 110 млн-ға төмендеген. 2013 жылғы құрғақшылық салдарынан мал саны күрт төмендеді. Қазіргі таңда бұл елде 100 млн-дай қой бар.

2013 жылғы құрғақшылықтан мал санының азайғанына байланысты жүн өндірісі де баяулап қалған болатын. Соның салдарынан жүн бағасы жоғарылап кетті. Жүн бағасының күрт көтерілуінің тағы бір себебі Қытайдың Австралиялық жүндеріне сұранысының артуы.

Жүн өндіруден жетекші елдер

1	Австралия
2	Қытай
3	Жаңа Зеландия
4	Уругвай
5	Ресей

Қазақстан мен Австралия арасындағы байланыс

- Қазіргі таңда екі ел арасында экономикалық қатынас нақсы орныққан. Экономикалық тұрғыдан ауыл шаруашылығы ішінен бидай мен қой шаруашылығы саласы алдыңғы қатарда тұр. Басқа салалардан алтын, минералды шикізаттар, нефть және газ тауарайналымы жүреді. Австралия Қазақстанға қой өсіру мен жайылымдарды тиімді пайдалану туралы әлемдік дәрежедегі өз тәжірибесімен бөлісуде. Австралиядан елімізге болашақта асыл тұқымды етті-жүнді қой алу мақсатында өнімді қошқарлар әкелінді.